

COL-LABOREN EN AQUEST NÚMERO:

Josep Amargant i Basco, llicenciat en filologia catalana
Emili Balaguer i Perigüell, catedràtic d'història de la medicina
a la Universitat d'Alacant
Josep Ballester, professor de literatura catalana a la Universitat de València
August Bover i Font, professor de literatura catalana
a la Universitat de Barcelona
Francesc Canals, periodista
Jordi A. Carbonell i Pallarès, historiador de l'art
Xavier Casán, crític teatral
Joan Coromines, membre de l'Institut d'Estudis Catalans
Jordi Maluquer i Bonet, periodista
Joan M. Minguet i Batllori, historiador de l'art
Aina Moll, coordinadora general de la Campanya de Normalització
Lingüística a les Illes
Joan Oriol i Giralt, llicenciat en filologia catalana
Guadalupe Ortiz de Landázuri i Busca, llicenciada en filologia catalana
i en ciències de l'educació
Manuel Ribas i Piera, arquitecte
Rosa M. Ricart i Aguilà, llicenciada en filologia catalana
Ricard San Vicente, professor de literatura russa a la UB
Josep Maria Terricabras, professor de filosofia a l'Estudi General
de Girona, Universitat Autònoma de Barcelona
Antoni Torres Torres, crític literari
Neus Torres, llicenciada en filosofia
Jordi Ventura, professor d'història econòmica a la UB
Francesc Vilanova, de la Fundació Carles Pi i Sunyer

Publicació editada per la Fundació Revista de Catalunya
Palau de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona
Carrer del Bisbe Caçador, 3; 08002 Barcelona
Patronat:

President: Max Cahner. Vocals: Joan Guitart, J.M. Puig Salellas, Martí de Riquer
i Miquel Tarradell. Secretari: Albert Manent.

Consell editorial: Max Cahner, Joan Guitart, Albert Manent, J.M. Puig Salellas, Martí de Riquer,
Teresa Rovira, J.M. Sans Travé, Jaume Sobrequés i Miquel Tarradell.
Assessors: Montserrat Albet, Francesc Fontbona, Salvador Cardús, Joan Estruch, Miquel Porter,
Ramon Folch, Anton Costas, Carles Gasóliba, Joan B. Culla, Vicenç Villatoro.

Secretari de redacció: Joan Maluquer i Ferrer

Redacció: carrer del Bisbe Caçador, 3 — 08002 Barcelona

Subscripcions, administració i publicitat: Publicacions de l'Abadia de Montserrat,
carrer d'Ansiús Marc 92, 08013 Barcelona, telèfon 245 03 03.

Preus de subscripció: 7.600 ptes. l'any (11 números); a l'estranger, Europa, 10.500 ptes., resta
del món, 110 dòlars U.S.A.

Preu d'aquest número solt: 760 ptes. (IVA inclòs).

Publicitat: Publicitat Catalana SA, carrer de Ribes 15, 08013 Barcelona

Disseny i maquetació: Josep Palàcios.

ISSN: 0213-5876 - Dipòsit legal: B.32.579-1986

Impressió: Gràfiques 92, SA, carrer de la Torrossa 108-E, Sant Adrià de Besòs

LA REAL ACADEMIA, EL VALENCIANO

I NOSALTRES

AINA MOLL

No hi ha estat de les autonomies que valgui: la insolidaritat dels poders centrals —polític, administratiu i acadèmic— persisteix com en temps del franquisme. I persisteix també la nostra incapacitat d'explicar-nos davant d'ells amb claredat i d'exigir amb serenitat allò que ens és degut.

Darrerament, uns i altres ho hem demostrat novament, amb l'enrenou que ha armat la redefinició del terme valenciano per la Real Academia Española (i també amb l'oficialització dels noms de Lleida i Girona, que ara no fa al cas).

L'Academia ha pres en consideració unes propostes de definició que són contràries a la unitat i a la normalització de la llengua catalana en els seus territoris, i no sabem si ho ha fet per iniciativa pròpia o per assumpció de manipulacions externes. Camilo José Cela Conde ho expressava molt bé en una breu nota al diari «Última Hora»: «Los venerables sabios de la Real Academia aseguran que no hay ninguna intención política en su iniciativa. Puede que tengan razón. A lo mejor se trata, simplemente, de molestar.»

La nostra reacció, en fer-se públic el tema, ha estat unànime i

clamorosa, però visceral. No hem sabut analitzar fredament la situació i aprofitar-ne els elements potencialment positius. I ens hem alegrat de la definició aprovada, perquè manté la vinculació del valencià al català, passant per alt que el seu caràcter equívoc deixa la situació encara més confusa que abans.

Evidentment, quan el director de la Real Academia es manifestava indignat per les pressions rebudes, que havien pertorbat el seu treball científic, convenia replicar-li, i en bona part s'ha fet, preguntant si ells no haurien fet cap pressió en cas que l'Institut d'Estudis Catalans o l'Académie Française haguessin admès discutir científicament la proposta de definir l'andalús, per exemple, com a «modalitat de la llengua romànica central de la Península Ibèrica, parlada a Andalusia i compartida... etc.», i recordant com s'ha esforçat l'Academia Española per evitar la fragmentació del castellà per part dels països llatinoamericans (que es resistien a anomenar espanyol o castellà la seva llengua i fins i tot fundaren les seves pròpies acadèmies), i amb quina eufòria saludà el seu director, senyor Alvar, la declaració de l'espanyol com a llengua oficial única a Puerto Rico.

Després, però, calia analitzar a fons les definicions proposades i elaborar una proposta alternativa —que hauria pogut ser presentada a l'opinió pública i a la mateixa Academia per l'Institut d'Estudis Catalans, en la seva qualitat d'alta acadèmia amb competència reconeguda sobre el tema.

L'alternativa proposada podria ser, més o menys, la següent: «Modalidad de la lengua catalana que se habla en la mayor parte de la Comunidad Autónoma Valenciana. Por extensión, nombre que se da tradicionalmente a la lengua catalana en dicha Comunidad.»

És una definició molt més científica que l'absurda proposta de Gregorio Salvador (que tenia, però, el mèrit —que no li ha reconegut ningú— de salvaguardar la unitat de la llengua innominada). Manté la definició vigent actualment al Diccionario, però l'actualitza emprant el nom oficial del País Valencià i la completa amb un afegitó que reflecteix la realitat científica i jurídica actual: allò que l'Estatut d'Autonomia oficialitza i declara llengua pròpia de

la Comunitat Valenciana no és «una modalitat de la llengua catalana», sinó la llengua catalana, amb el nom de valencià.

La definició que s'ha adoptat és absolutament insatisfactòria (i no devia satisfer gaire els acadèmics, que l'havien aprovada en sessió l'any 1988 i no arribaren a fer-la pública): manté la qualificació de dialecte català per al valencià, però hi afegeix un comentari, ben poc científic, sobre que «els valencians el senten com a llengua pròpia». Amb la qual cosa los Inmortales augmenten, en lloc d'esvair-la, la confusió sobre la unitat del català, i posen imprudentment en perill la del castellà, donant peu als andalusos, per exemple, a descobrir que «sienten el dialecto andaluz como lengua propia»...

Ara és urgent que l'Institut d'Estudis Catalans redefineixi pel seu compte el terme valencià —i els referits als altres dialectes— i que, fent valer la seva legítima autoritat, el difongui entre els ciutadans de tot l'estat i les acadèmies de les llengües d'arreu del món.

Dins "Revista de Catalunya", n.º 58, desembre de 1991, Barcelona. Ps 3-5